

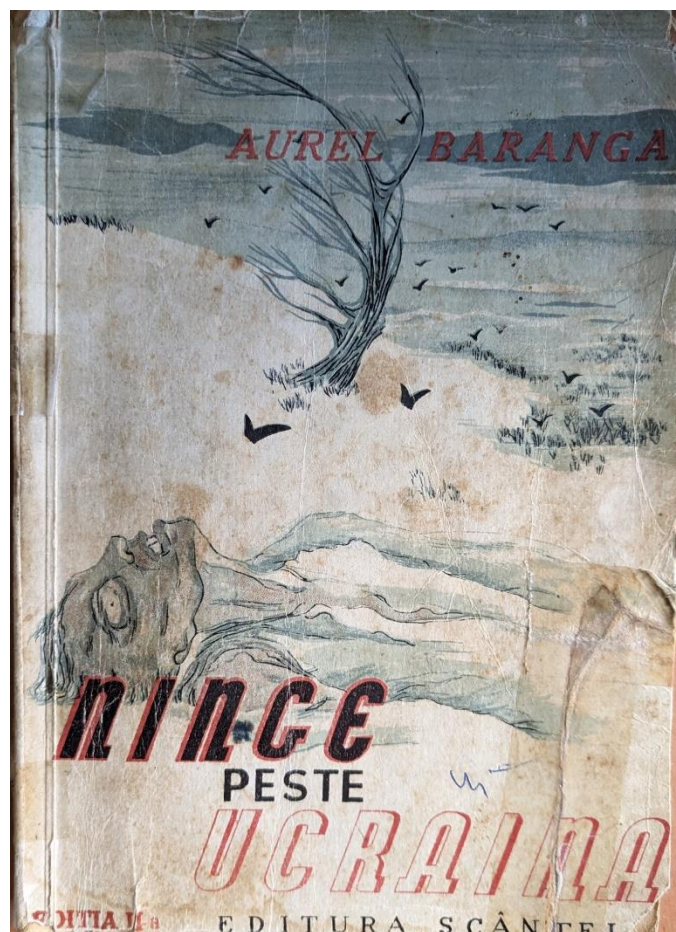
Text recuperat din cartea lui
AUREL BARANGA
Ninge peste Ucraina
ZILE ȘI NOPTI BASARABENE
(via Eduard Almașe)

Amintiri din casa morților, amintiri din țara morții. Între filele acestui caiet sunt îngropate suferințe, lacrimi, zile de foame, nopți de sete, torturi infernale, spaime, oameni ce se târăsc la pământ ca niște cârție, luni de boală, boală lungă, rece și lucidă, ani de chin, de jale, de doliu, de scrâșnet, de tipăt, oameni în așteptarea morții, și totuși cuvintele sună simplu. Și frazele curg obișnuit. Sângele țâșnește din fiecare vorbă. Și fiecare-literă, acuză. Zile și nopți basarabene.

5 Iulie 1941. Bandele hitleriste și legionare au intrat în Basarabia. Tragedia cea mare începe. Trupele au intrat în târguri și sate, împușcăturile nu mai conțin. Mii de oameni cad sub gloanțele asasinilor. Cu restul puterilor fugim spre malurile Prutului. Ne ascundem în mărăciniș și în gropi de obuze. Rămânem îngropați douăzeci și patru de ore. O umbră se furișează până la noi.

- Mai bine să ne predăm, altfel ne împușcă.

Ieșim din gropi cu mâinile ridicate și ne îndreptăm spre primul soldat ieșit în cale. În spatele lui șase agenți, legionari. Tabără pe noi cu măciucile. Trei oameni se prăbușesc însângerați. Ne strâng în convoi trecem prin ața unui lung șir de mitraliere. Cu bețele drapelilor roșii, smulse, legionarii ne împing din urmă. Zile și nopți. În câmp. Fără apă, fără mâncare. Patru mii de oameni la un loc. În cea mai sinistă mizerie, în cea mai cruntă promiscuitate. În a șasea zi trierea. Femeile deoparte, bărbații de alta.



Femeile pot să plece. Femeile trebuie să plece acasă. Târgul e pârjolit până la ultima casă de bombe incendiare zvârlite de Stukas-urile nemțești. Dar femeile trebuie să plece și bărbații rămân. După o zi ne încolonează și ne pornesc peste câmp. Oprirea. Toată lumea înșiruită cu fața spre Nistru.

În spatele nostru se pregătesc mitralierele. Nu se trage. Se încearcă numai. Se pregătesc. Se dau ordine de tragere, se contramandază. Nimeni n-are voie să întoarcă privirea. Jocul de-a moartea trebuie jucat încet. După zece zile ne trimit acasă. Târgul scrum, casele arse, jefuite, sute de familii ucise. E numai începutul, primul act.

Dimineață de August. Anul de doliu 1941, în Noua Suliță. Când s-a dat ordin de plecare, nimeni nu a murmurat un cuvânt. Ce mai

puteam spune, când șapte sute dintre noi au fost uciși în primele ore ale războiului „sfânt”, când fiecare are de plâns un copil, un frate, când casele zac năruite la pământ, jefuite de ultima perină, de ultima zdreanță ?

Ne încolonăm în liniște și plecăm. În ultima clipă agentul legionar Mircea Rădulescu mai descoperă zece spioni. Scoși afară din coloană și executați. Toți tineri sub treizeci de ani, unii sub douăzeci. Mergem peste câmp și arareori pe șosele principale. În drum cadavre carbonizate și pâlcuri de deportați bătrâni din coloanele precedente. Așteaptă la margine de drum moartea: - Fraților, nu ne lăsați să murim ca niște câini.

Cine poate să oprească, cine poate să ajute ?

Ne continuăm drumul. Opt cadavre deacurmezișul șoselei... Fericiții au terminat calvarul, au terminat. Pentru noi de abia începe. Vin spre noi niște camioane militare. Încetinesc mersul. Câțiva ofiteri se apleacă, apucă în mâini topoare și lovesc. Spintecă țeastă a doisprezece oameni din convoi. Coloana merge departe, șoseaua e o dâră de sânge.



Și convoiul merge înainte, mereu mai departe, spre răsărit. Din când în când ne oprim, culegem rădăcini sfeclă roșie furajeră. Și sfeclă aibă când găsim, culegem boabe de orz, le prăjim pe pietrele câmpului în timpul popasurilor, și astfel după zile și nopți de umblet, ne apropiem de Otaci. Primul punct de trecere spre Transnistria.

Ne apropiem de Nistru, luăm apă să pregătim copiilor mămăligă. Niște mogâldețe negre, umflate, plutesc la o mică depărtare de mal. Sunt cadavrele a o sută cinczeci de deportați din Storojineț, uciși cu o noapte înainte în susul apei. Și totuși bem apa amară a Nistrului și facem copiilor noștri mămăligă.

Suntem îndreptați spre pădurea Codreni la 6 kilometri.

Așteptăm *aussweisul* comandamentului de Nistru. Unsprezece zile în pădure, uitați de lume, uitați de moarte. Bate o ploaie cu pietre și bate un vânt ucigător. Ni se spune că ne întoarcem acasă. Predăm ultimul bagaj, și pornim înapoi prin aceleași regiuni deluroase, prin noroaiele de început de toamnă, târând din ce ce mai greu pașii. Pornim înapoi spre apus, schimbăm în cale ultima haină pentru un mălai. Și în după amiaza aceleiași zile ajungem la Securenii. Aici cad cei mai mulți oameni. Nu se mai pot urni. Rămân în drum, în noroaie, sub bătaia ploii reci, în timp ce restul coloanei se târăște spre Edineți.

Lagărul dela Edineți e format din trei grajduri imense de o sută cincizeci de metri lungime. Înăuntru bălegarul în strat de treizeci centimetri înălțime.

Ne punem imediat pe muncă. Suntem peste șaptesprezece mii de deportați. O parte intră în grajduri, alții rămân afară în câmp. Fără mâncare și fără apă. Ploaia bate fără

încetare, vântul de toamnă rece ca o aripă de moarte. Un om îndrăznește să treacă de sârma ghimpată să ia o căldare de apă. Un glonț și omul cade. Alături, fulgerată, cade fetița. Un singur glonț și două vieți. Foame groaznică, frig afurisit. Inelul de cununie și o pereche de cercei pentru o pâine dublă și pentru două căni cu lapte. Rația de morți zilnică șazeci până la o sută de oameni.

Cei morți noaptea nu se mai socotesc, îi scot dimineața jandarmii cu roaba.

Plecarea. Ordinul venit scurt ca un fulger, la mijlocul lunii Noiembrie. Câmpiile basarabene albe de ninsoarea abundentă căzută în ultimile zile.

Încep să se facă convoaiele. Unele pornesc spre Soroca-Iampol, altele spre Otaci-Moghilău. Mă aflu în ultimul convoi, în rândurile din urmă, ale muribunzilor, ale celor ce vor cădea după primii doi kilometri. Ultimul popas la Corbul.

Zi de ninsoare și de viscol cumplit. Seara, la popas, primim ordin. Nimeni nu intră în casele țăranilor !

Cei mai mulți se conformează. Și a doua zi de dimineață patru sute de cadavre înegresc câmpiile basarabene. Sunt ale bătrânilor, ale femeilor ce n-au putut rezista frigului de noapte și au înghețat frumos cu ochii la cer. Puținii tineri ce au mai rămas aprind grămezi de strujeni și flacăra face să iasă din hainele ude o pară albăstruie și focul luminează chipurile lor devastate. A doua seară, prin băltoace și hârtoape, în care cad și nu se mai ridică, ajungem la Otaci. După săptămâni de zile intrăm în case. Da, sunt case, sunt pereți, sunt uși, există o vatră, se face foc, e cald.

După o jumătate de oră urlă ordinele din gură în gură. Pleacă Edineții!

Coloana se îndreaptă tăcută, resemnată, spre gura neagră de balaur a Transnistriei.

Aurel Baranga

Conversie OCR- Adrian Grauenfele, SAGA

